

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

विषय : BIMSTEC Convention on Cooperation in Combating International Terrorism, Transnational Organized Crime and Illicit Drug Trafficking अनुमोदन गर्ने बारे ।

१. विषयको संक्षिप्त व्यहोरा, प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नाको कारण र औचित्य :

म्यानमारको Nay Pyi Taw मा डिसेम्बर ११, २००९ मा बंगलादेश, भुटान, भारत, म्यानमार, श्रीलंका, थाइलैण्ड र नेपालका बीच बंगालको खाडी क्षेत्रमा हुनसक्ने अन्तर्राष्ट्रिय आतङ्कवाद, संगठित अपराध र लागू पदार्थको अवैध ओसारपसार जस्ता अपराधलाई नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सहयोग आदान प्रदान गर्न BIMSTEC Convention on Cooperation in Combating International Terrorism, Transnational Organized Crime and Illicit Drug Trafficking नामक महासन्धिमा नेपालले हस्ताक्षर गरिसकेको छ । नेपालले हस्ताक्षर गरेको यस महासन्धिलाई अनुमोदन गर्न प्रतिनिधिसभामा प्रस्ताव पेश गर्न नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषदको मिति २०७५।०३।२० को बैठकबाट स्वीकृति प्राप्त भएको छ । यस महासन्धिको अनुमोदनबाट यस क्षेत्रमा हुन सक्ने अन्तर्राष्ट्रिय आतङ्कवाद, संडगठित अपराध र लागू औषधको अवैध ओसारपसार जस्ता अपराध नियन्त्रण गर्ने कार्यमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने देखिन्छ । यस महासन्धिमा सबै सदस्य राष्ट्रहरूले अनुमोदन गरेपछि मात्र लागू हुने व्यवस्था रहेकोले यस महासन्धिलाई नेपालले अनुमोदन गर्न आवश्यक भएको छ ।

२. महासन्धिबाट हुने फाईदा वेफाइदा :

नेपाल यस महासन्धिको पक्ष राष्ट्र भएपछि सदस्य राष्ट्रहरू बीच अन्तर्राष्ट्रिय आतङ्कवाद, अन्तरदेशीय सङ्गठित अपराध र लागू औषधको अवैध कारोबारलाई नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा सूचना आदान प्रदान हुने, संगठित रूपमा हुने अपराधहरूको पहिचान हुने, आर्थिक सहयोग गर्ने व्यक्ति र निकायको पहिचान र नियन्त्रण गर्न सहयोग पुग्ने, सदस्य राष्ट्रहरूलाई महासन्धिमा उल्लिखित अपराध नियन्त्रण गर्न प्राविधिक तथा अन्य सहयोग समेत आदान प्रदान हुने व्यवस्थाले नेपाललाई अपराध नियन्त्रणमा सहयोग प्राप्त हुने देखिन्छ । यसबाट मुलुकमा शान्ति, सुरक्षा तथा सुव्यवस्था कायम गर्ने प्रतिवद्धता पुरा भै अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा नेपालको छवि राम्रो रहने छ ।

३. महासन्धि अनुमोदन गरे पछि बहन गर्नु पर्ने दायित्वहरू :

नेपाल यस महासन्धिको पक्ष भए पछि राज्यलाई थप आर्थिक दायित्व नपर्ने तर अपराधसँग सम्बन्धित सूचना आदान प्रदान गर्ने, कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायका बीच आपसी सहयोग आदान प्रदान हुने र संगठित अपराधसँग सम्बन्धित ऐन, कानून एवं नीतिको निर्माण गर्ने सम्बन्धमा नेपाल राज्यको दायित्व हुनेछ ।

४. : BIMSTEC Convention on Cooperation in Combating International Terrorism, Transnational

Organized Crime and Illicit Drug Trafficking का पक्ष राष्ट्रहरू :

यस महासन्धिमा BIMSTEC का सदस्य राष्ट्रहरू बंगलादेश, भुटान, भारत, म्यानमार, नेपाल, श्रीलंका र

थाईल्याण्ड मध्ये नेपाल बाहेक ६ वटा राष्ट्रहरूले सो महासन्धिलाई अनुमोदन गरिसकेका छन् ।

५. महासन्धि अनुमोदनमा आरक्षण राख्न सकिने नसकिने :

यो महासन्धि क्षेत्रीय सन्धि भएको र यसमा रहेका प्रावधान आपसी सहमतिमा निर्धारण हुने भएकाले

आरक्षण सम्बन्धमा कुनै व्यवस्था गरिएको छैन ।

६. प्रस्ताव :

बिमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकका अवसरमा सदस्य राष्ट्रहरूबाट हस्ताक्षर भएको BIMSTEC Convention on Cooperation in Combating International Terrorism, Transnational Organized Crime and Illicit Drug Trafficking लाई अनुमोदन गरी नेपाल पक्ष बन्न बाञ्छनीय भएकाले नेपाल सन्धि ऐन, २०४७ को दफा ४ को उपदफा (१) बमोजिम प्रस्तुत महासन्धि (Convention) को धारा १५ को प्रयोजनको लागि यस महासन्धि प्रतिनिधिसभाबाट अनुमोदन हुन यो प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

राम बहादुर थापा
मन्त्री

२०७५।०४।०७

BIMSTEC CONVENTION ON COOPERATION IN COMBATING INTERNATIONAL TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME AND ILLICIT DRUG TRAFFICKING

The Governments of the people's Republic of Bangladesh, the kingdom of Bhutan, the Republic of India, the Union of Myanmar, the Federal Democratic Republic of Nepal, the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka and the Kingdom of Thailand, Member States of the Bay of Bengal Initiative of Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC), hereinafter referred to collectively as the "States Parties" and individually as "State Party":

Guided by the traditional friendly relations between the States Parties and their endeavor to contribute to the further development of their relations:

Deeply concerned with the general expansion of international terrorism, transnational organized crime and illicit drug trafficking:

Convinced of the need to enhance cooperation in BIMSTEC region in combating international terrorism, transnational organized crime and illicit drug trafficking:

Recognizing the mutual advantages of such cooperation for the States Parties under the United Nations and relevant international conventions and in accordance with their domestic laws and regulations:

Desiring to improve the effectiveness of the States Parties in combating terrorism, transnational organized crime and illicit drug trafficking and towards that end to establish a framework for enhancing cooperation amongst them, including their law enforcement agencies:

Have agreed as follows:

Article 1
Scope of the Convention

1. the States Parties shall, within the framework of this Convention and subject to their domestic laws and regulations, cooperate in combating the following crimes:
  - (i) international terrorism;
  - (ii) transnational organized crime; and
  - (iii) illicit trafficking in narcotic drug and psychotropic substances including their precursor chemicals.
2. To achieve the above objectives, the States Parties shall provide each other the widest possible measure of mutual assistance in the prevention, investigation, prosecution and suppression of such crimes.

Article 2

Definitions

The terms used in this Convention shall have the meanings assigned to them under the relevant International Conventions to which the States Parties are parties.

Article 3

Cooperation in Combating Terrorism

The States Parties have agreed to cooperate in their joint fight against terrorism in all its forms and to this end, shall:

- (a) share and exchange information on the activities of individuals and criminal groups engaged in the planning, promotion or execution of acts of international terrorism, and on their associates, including those providing front or cover to such individuals or groups as well as those which may operate from or use the territory of a State Party for this purpose. The States Parties shall also exchange information concerning, where available, the modus operandi of the persons involved as well as other

- relevant details, insofar as these are necessary for the prevention and suppression of such crimes;
- (b) share and exchange information on any sources of financing of terrorism which may be located in the territory of a State Party or owned and controlled by their nationals;
  - (c) coordinate their approaches to combat international terrorism;
  - (d) cooperate and share experiences in areas of hijack termination, hostage rescue and negotiations, protection of internationally protected persons, prevention of forgery, prevention and suppression of illicit trade and trafficking in arms: ammunitions, explosives, and other dangerous materials, prevention of counterfeiting of currencies, and forgery as well as fraudulent use of travel and immigration documents;
  - (e) facilitate cooperation in preventing access to arms explosives and other prohibited substances by terrorists;
  - (f) enhance cooperation between the law enforcement agencies of the States Parties, including through exchange of professional expertise and training of security and law enforcement personnel involved in combating terrorism and in organizing seminars and conferences, etc. in this field:
and
  - (g) cooperate in any other matter as mutually agreed upon between the States Parties.

Article 4

Cooperation in Combating Transnational Organized Crime

The States Parties have agreed to cooperate in their joint fight against transnational organized crime in all its forms and to this end, shall:

- (a) Share and exchange information on the activities of individuals and criminal groups engaged in the planning, promotion or execution of acts of transnational organized crime, and on their associates, including those providing front or cover to such individuals or groups as well as those which may operate from or use the territory of a state party for this purpose. The States Parties shall also exchange information concerning, where available, the modus operandi of the persons involved as well as other relevant details insofar as these are necessary for the prevention and suppression of such crimes;

- (b) Share and exchange information on any sources of financing of transnational organized crime which may be located in the territory of a State Party or owned and controlled by their nationals;
- (c) Coordinate their approaches to combat transnational organized crime;
- (d) Cooperate and share experiences regarding organized criminal groups involved in hijacking, trafficking in arms, ammunitions, explosives, and other dangerous materials, counterfeiting of currencies and forgery as well as fraudulent use of travel and immigration documents;
- (e) Facilitate cooperation in preventing access to arms, explosives, and other prohibited substances by organized criminal groups;
- (f) Enhance cooperation between the law enforcement agencies of the States Parties including through exchange of professional expertise and training of security and law enforcement personnel involved in combating transnational organized crime and in organizing seminars and conferences, etc, in this field; and
- (g) Cooperate in any other matter as mutually agreed upon between the States Parties.

Article 5

Cooperation in Combating Trafficking in Drugs

The States Parties have agreed to cooperate in their joint fight against drug trafficking and to this end, shall:

- (a) Share and exchange information on the activities of individuals and criminal groups engaged in the planning, promotion or execution or execution of acts of acts of illicit drug trafficking, and on their associated, including those providing front or cover to such individuals or groups as well as those which may operate from or use the territory of a State Party for this purpose. The States Parties shall also exchange information, where available, on the modus operandi of the persons involved as well as other relevant details, insofar as these are necessary for the prevention and suppression of this crime;
- (b) Share and exchange information on any sources of financing of illicit drug trafficking which may be located in the territory of a state party or owned and controlled by their nationals;

- (c) Coordinate their approaches to combat illicit drug trafficking.
- (d) Enhance cooperation between the law enforcement agencies of the states parties, including through exchange of professional expertise and training of security and law enforcement personnel engaged in combating drug trafficking and in organizing seminars and conferences, etc in this field;
- (e) Exchange the results of their criminological research on narcotic drug trafficking and abuse of narcotic drugs.
- (f) Share and exchange samples of narcotic drugs and psychotropic substances of natural or synthetic origin usable for abuse;
- (g) Subject to their domestic laws and international obligations, shall facilitate the controlled delivery of illicit narcotic drugs and psychotropic substances and precursor chemicals in order to render possible arrest of the person involved; and
- (h) Cooperate in any other matter as mutually agreed upon between the State Parties.

Article 6

Cooperation between the Law Enforcement Agencies

The law enforcement agencies of the State Parties shall, subject to their domestic laws and regulations, cooperate to achieve the objectives enumerated in Article 3-5, and towards that end, in particular:

- (a) exchange data on individuals and their associates involved in transnational organized crime, terrorism and illicit drug trafficking, their linkages, the nature and structure of criminal groups and their *modus operandi*;
- (b) exchange information about movements of funds and financial resources, where necessary, through their Financial Intelligence Units (FIUs) or other competent agencies, concerning individuals and their associates involved in transnational organized crime, terrorism illicit drug trafficking;
- (c) consider ways and means to facilitate mutual legal assistance in criminal matters, arrest, extradition and prosecution of individuals and their associates engaged in crime covered within the scope of this Convention; and
- (d) render any other assistance as may be mutually agreed upon between the State Parties.

Article 7

Notification of Nodal Authorities

1. The State Parties shall identify and notify to each other their nodal authorities responsible for cooperation and exchange of information in various area covered within the scope of this Convention.
2. Any request under this Convention may be sent through diplomatic channels.

Article 8

Review of Implementation

The State Parties shall meet from time on mutually agreed dates with a view to reviewing the implementation of this Convention.

Article 9

Confidentiality of Information

1. Any information provided by a State Party pursuant to this Convention shall be used exclusively for the purpose for which it was provided.
2. Any confidential information received by a State Party pursuant to this Convention shall not be passed on or disclosed to another State Party or a third Party without the consent of the State Party providing such information.

Article 10

Refusal of Request

Any State Party may deny a request for cooperation, in whole or in part, if in its opinion, the request may affect its national sovereignty, endangers its security or violates its domestic laws and regulation. The requesting State Party shall be informed of the decision of the refusal of the request.

Article 11

Settlement of Disputes

Any disputes arising out of the application or interpretation of this Convention shall be settled through negotiations between the state parties concerned through diplomatic channel.

Article 12

Obligation under other Treaties

The provision of this Convention shall not affect the obligation assumed by the State Parties pursuant to other international agreements to which they are a party.

Article 13

Language

The English language shall be used for the purpose of communication and exchange of information under this Convention.

Article 14

Amendments

This Convention may be amended or revised, as deemed necessary, by consensus.

Article 15

Entry into Force

1. This Convention shall be subject to ratification and shall enter into force after it is ratified by all the BIMSTEC Member State.
2. A State Party may at any time withdraw from this Convention by giving six month advanced written notice of its intention of withdrawal from this Convention. The Convention shall cease to have effect with respect to that Party on expiry of the notice period.

The undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

Done at Nay Pyi Taw, Myanmar, on the Eleventh Day of December in the year Two Thousand and Nine, in eight originals in English language.

अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय संगठित अपराध र अवैध लागूऔषध कारोबार विरुद्ध सहयोग सम्बन्धी बिमस्टेक महासन्धि

जनवादी गणतन्त्र बंगलादेश, भुटान, गणतन्त्र अधिराज्य भारत, म्यानमार, नेपाल, प्रजातान्त्रिक गणतन्त्रश्रीलंका, थाईल्याण्ड अधिराज्यका सरकारहरु सदस्य रहेको बहुक्षेत्रीय प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगका लागि बङ्गालको खाडीको प्रयास (बिमस्टेक) लाई यहाँ यसपछि समग्रमा राज्य पक्षहरु र एक देशलाई राज्य पक्ष मात्र भनी सम्बोधन गरिनेछ ।

पक्ष राज्यहरुबीच परम्परागत रूपमा रहेको मैत्री सम्बन्ध र आपसी सम्बन्धलाई अभू प्रगाढ बनाउने प्रयासबाट निर्देशितहुँदै:

अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय संगठित अपराध र अवैध लागू औषध कारोबारको बढोत्तरीप्रति गहिरो चासो राख्दै,

अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय संगठित अपराध र अवैध लागू औषध कारोबार विरुद्ध लड्न बिमस्टेक क्षेत्रमा सहकार्य बढाउनुपर्ने आवश्यकता प्रति विश्वस्त हुँदै,

संयुक्त राष्ट्रसंघ र अन्य सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि तथा राज्य पक्षको आन्तरिक कानुन र नियम अन्तर्गत रहने यस्ता सहकार्यको आपसी लाभको पहिचान गर्दै,

अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय संगठित अपराध र अवैध लागू औषध कारोबार विरुद्ध लड्न राज्य पक्षहरुको प्रभावकारिता बृद्धि गर्ने र राज्य पक्षहरुबीच तथा कानुन कार्यान्वयन गर्ने निकायबीच सहकार्य बढाउन खाका तयार पार्ने चाहना राख्दै,

देहाय बमोजिम गर्न सहमत भएका छन् :

धारा १

महासन्धिको क्षेत्र

१. पक्षराज्यहरुले यस महासन्धि अन्तर्गत बनेको खाकाका आधारमा आफ्ना आन्तरिक कानुन र नियमको अधिनमा रहेर निम्न विषय विरुद्ध लड्नको लागि सहकार्य गर्नेछन्

:-

- (क) अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद,
(ख) अन्तरदेशीय संगठित अपराध र
(ग) लागूऔषध र मनोद्विपक पदार्थ तथा तिनका सहायक रसायनको अवैध कारोवार ।
२. माथिका उद्देश्य पूर्तिका लागि राज्य पक्षहरूले एक अर्कालाई सम्भव भएसम्म यस्ता अपराध नियन्त्रण, अनुसन्धान, रोकथामका लागि बृहत सहायता प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

धारा २

परिभाषा

यस महासन्धिमा उल्लेख गरिएका शब्दको अर्थ पक्षराज्यहरू पक्ष रहेका यस्तै प्रकृतिका अन्यअन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि अनुसार हुनेछ ।

धारा ३

आतंकवाद विरुद्ध लड्न सहकार्य

राज्य पक्षहरू संयुक्त रूपमा सबै खाले आतंकवाद विरुद्ध लड्न सहमत भएका छन् वा उनीहरूले निम्न लिखित तहसम्म एक अर्कालाई सहायता गर्नेछन् :

- (क) अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवादको योजना, कार्यान्वयन र तयारी गरिरहेका व्यक्ति वा समूहबारे जानकारी आदानप्रदान गर्ने साथै यस्ता किसिमका अपराधमा प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा संलग्न व्यक्ति वा समूहको जानकारी आदानप्रदान गर्ने । साथै, उक्त अपराधलाई रोक्न र दबाउन आवश्यक पर्ने अन्य जानकारीहरू जस्तै उनीहरूले गरेका योजना, तरिका र तयारी बारेका जानकारीहरू पनि आदानप्रदान गर्ने ।
- (ख) पक्षराज्यले आफ्नो भूमिको प्रयोगमार्फत भइरहेको आतंकवादलाई आर्थिक स्रोत उपलब्ध गराउने कार्य वा संलग्न व्यक्ति वा समूह आफ्नो भूमिमा रहेको भए वा आफ्नो देशको भए त्यस्ता जानकारी आदानप्रदान गर्ने ।

- (ग) अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद विरुद्ध लड्ने तरिकाहरु आदानप्रदान गर्ने ।
- (घ) अपहरणलाई विफल बनाएको, बन्धकको उद्धार तथा अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा नै संरक्षित व्यक्तिको सुरक्षा गरेको, नक्कली र जाली नोटको कारोबारको अनुसन्धान गरेको, अवैध हतियार, विस्फोटक पदार्थ वा जोखिमपूर्ण हतियार, कारोबारको अनुसन्धान गरेको, विफल बनाएको, रोकेको तथा अवैध कागजपत्र बनाएर हुने घुमफिरको विषयमा एक अर्कासँग अनुभव आदानप्रदान गर्ने र सहकार्य गर्ने ।
- (ङ) आतंकवादीले प्रयोग गर्ने हतियार, विष्फोटक पदार्थ र अवैध वस्तुको प्रयोग रोक्न सहकार्य र समन्वय बढाउने ।
- (च) राज्य पक्षहरुले आपसी सम्भौतामा अन्य विषयमा सहकार्य गर्ने ।

धारा ४

अन्तरदेशीय संगठित अपराध विरुद्ध सहकार्य

पक्ष राज्यहरु संयुक्त रुपमा सबै खाले अन्तरदेशीय संगठित अपराध विरुद्ध लड्ने सहमत भएका छन् र यस प्रयोजनका लागि उनीहरु निम्न लिखित तवरले एक अर्कालाई सहायता गर्नेछन् :

- (क) अन्तरदेशीय संगठित अपराधको योजना, कार्यान्वयन र तयारी गरिरहेका व्यक्ति वा समूहबारे जानकारी आदानप्रदान गर्ने साथै यस्ता खाले अपराधमा प्रत्यक्ष र परोक्षरुपमा संलग्न व्यक्ति वा समूहको जानकारी आदानप्रदान गर्ने । साथै, उक्त अपराधलाई रोक्न र दबाउन आवश्यक पर्ने अन्य जानकारीहरु जस्तै उनीहरुले गरेका योजना, तरिका र तयारी बारेका जानकारीहरु पनि आदानप्रदान गर्ने ।
- (ख) राज्य पक्षले आफ्नो क्षेत्रको प्रयोगमार्फत भइरहेको अन्तरदेशीय संगठित अपराधलाई आर्थिक स्रोत उपलब्ध गराउने कार्य वा संलग्न व्यक्ति वा समूह

आफ्नो क्षेत्रमा रहेको भए वा आफ्नो देशको भए त्यस्ता जानकारी आदानप्रदान गर्ने ।

- (ग) अन्तरदेशीय संगठित अपराध विरुद्ध लड्ने आ-आफ्नो तरिका आदानप्रदान गर्ने ।
- (घ) संगठित आपराधिक समूह अपहरण, हातहतियार, बिफोटक पदार्थ तथा अन्य अवैध वस्तुको तस्करीमा संलग्न भएको, नक्कली र जाली नोट तस्करीमा संलग्न भएको, नक्कली ट्राभल र अध्यागमन कागजपत्र बनाउने गरेको अनुभव आदानप्रदान र सहकार्य गर्ने ।
- (ङ) संगठित आपराधिक समूहलाई हातहतियार, बिष्फोटक पदार्थ र अन्य अवैध वस्तुको पहुँचबाट रोक्न सहकार्य र समन्वय गर्ने ।
- (च) कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायहरुबीच विज्ञको आदानप्रदान, तालिम, सेमिनारद्वारा अन्तरदेशीय संगठित अपराधविरुद्ध सहकार्य बढाउने, र
- (छ) राज्य पक्षहरुले आपसी सम्झौताका आधारमा अन्य विषयवस्तुमा सहकार्य गर्ने ।

धारा ५

लागू औषध कारोबारविरुद्ध सहकार्य

पक्षराज्यहरु संयुक्त रूपमा सबै खाले लागू औषध कारोबार विरुद्ध लड्न सहमत भएका छन् र यस प्रयोजनका लागि उनीहरुले निम्न लिखित तवरले एक अर्कालाई सहायता गर्नेछन् :

- (क) लागू औषध कारोबारको योजना, कार्यान्वयन र तयारी गरिरहेका व्यक्ति वा समूहबारे जानकारी आदानप्रदान गर्ने साथै यस्ता किसिमका अपराधमा प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा संलग्न व्यक्ति वा समूहको जानकारी आदानप्रदान गर्ने । साथै, उक्त अपराधलाई रोक्न र दबाउन आवश्यक पर्ने अन्य जानकारीहरु जस्तै

उनीहरूले गरेका योजना, तरिका र तयारीबारेका जानकारीहरू पनि आदानप्रदान गर्ने,

- (ख) राज्य पक्षले आफ्नो क्षेत्रको प्रयोग मार्फत भइरहेको अवैध लागू औषध कारोबारलाई आर्थिक स्रोत उपलब्ध गराउने कार्य वा संलग्न व्यक्ति वा समूह आफ्नो क्षेत्रमा रहेको भए वा आफ्नो देशको भए त्यस्ता जानकारी बाड्ने,
- (ग) अवैध लागू औषध कारोबार विरुद्ध लड्ने आ-आफ्नो तरिका आदानप्रदान गर्ने,
- (घ) लागू औषध कारोबार विरुद्ध अनुसन्धानमा संलग्न सुरक्षाकर्मीको लागि तालिम, सेमिनार, एक आपसमा भएका विज्ञहरूको आदान प्रदानद्वारा यस विषयमा आपसी सहकार्य बढाउने,
- (ङ) अवैध लागू औषध कारोबार, लागू औषधको दुरुपयोग र अन्य औषधिको अवैध कारोबारको विषयमा अनुसन्धान नतिजाहरू आदानप्रदान गर्ने,
- (च) प्राकृतिक र रासायनिक तरिकाबाट निर्माण गरिएका दुरुपयोग हुनेलागू औषधहरूको नमूना आदानप्रदान गर्ने,
- (छ) आन्तरिक कानून र अन्तर्राष्ट्रियदायित्व भित्र रहेर लागू औषध र मनोद्विपक पदार्थ तथा सहायक रसायनको कारोबारमा संलग्नहरूलाई पक्राउ गर्ने उद्देश्यले सानो परिमाणमा सबै खालका लागू औषधहरू आदानप्रदान गराउन समन्वय गर्ने ।
- (ज) राज्य पक्षहरूले आपसमा गरेका सम्झौताका आधारमा अन्य विषयमा पनि सहकार्य र समन्वय गर्ने ।

धारा ६

कानून कार्यान्वयन गर्ने निकाय बीच सहकार्य

राज्य पक्षहरूका कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायले आफ्नो आन्तरिक कानूनको अधिनमा रहेर यस महान्धीको धारा ३ देखि ५ मा उल्लेखित उद्देश्य पूरा गर्नका लागि सहकार्य गर्ने वा तल उल्लेखित तहसम्म सहकार्य गर्ने :

- (क) अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय आतंकवाद, लागू औषध कारोबारमा संलग्न व्यक्ति वा समूह तथा यसमा आवद्धहरुको तथ्यांकहरु आदानप्रदान गर्ने । साथै, अपराधिक समूहहरुको सम्बन्ध, उनीहरुको प्रकृति र संरचना तथा अपराध गर्ने तरिकाबारे पनि तथ्यांक आदानप्रदान गर्ने,
- (ख) अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय आतंकवाद, लागू औषध कारोबारमा संलग्न व्यक्ति वा समूहको आर्थिक स्रोतको परिचालन वा आदानप्रदानको विषयमा आर्थिक स्रोतको अनुसन्धान गर्ने निकाय वा अन्य निकायमार्फत तथ्यांक आदानप्रदान गर्ने विषयमा विचार गर्ने,
- (ग) यस महासन्धिको अधिनमा रहेर अपराधमा संलग्न व्यक्तिको पक्राउ, देश निकाला वा कानुनी प्रक्रियाका लागि आपसी कानुनी सहायतामा समन्वय गर्ने उपाय र तरिकाबारे विचार गर्ने,
- (घ) राज्य पक्षहरुले आपसमा गरेको सम्झौता अनुसार अन्य सहायता उपलब्ध गराउने ।

धारा ७

सम्पर्क निकायको जानकारी

१. यस महासन्धिमा उल्लेख गरिएको विभिन्न क्षेत्रको जानकारी आदानप्रदान र समन्वय गर्न राज्य पक्षहरुले आफ्नो सम्पर्क निकायहरुको जानकारी एक अर्कालाई दिनु पर्नेछ ।
२. यस महासन्धि अनुसार गरिने कुनै पनि अनुरोध कुटनीतिक प्रक्रिया मार्फत पठाउन सकिन्छ ।

धारा ८

कार्यान्वयनको समीक्षा

यस महासन्धिको कार्यान्वयन बारे समीक्षा गर्न राज्य पक्षहरु आपसी सहमतिमा तय गरिएको मितिमा पटक पटक छलफल गर्न सक्छन् ।

धारा ९

जानकारीको गोपनियता

१. कुनै पनि पक्षराज्यले यस महासन्धि अनुसार उपलब्ध गराएको जानकारी जुन प्रयोजनको लागि उपलब्ध गराइएको हो, सोही प्रयोजनको लागि मात्रै प्रयोग गर्नुपर्छ ।
२. यस महासन्धि अनुसार एक राज्य पक्षले अर्को राज्य पक्षलाई उपलब्ध गराएको कुनै पनि जानकारी उपलब्ध गराउने राज्य पक्षको अनुमति बिना अर्को राज्य वा तेस्रो पक्षलाई उपलब्ध गराउन पाइने छैन ।

धारा १०

अनुरोधलाई अस्वीकार गर्ने

यदि कुनै सहायताको अनुरोध गर्दा आफ्नो सार्वभौमसत्ता, राष्ट्रिय सुरक्षामा असर गर्छ र आफ्नो आन्तरिक कानूनको विपरीत हुन्छ भने कुनै राज्य पक्षले सहायताको लागि आएको अनुरोध पूरै वा आंशिक रूपमा अस्वीकार गर्न सक्छ । सहायता अनुरोध अस्वीकार गरेको जानकारी सम्बन्धित पक्षलाई गराउनुपर्छ ।

धारा ११

विवाद समाधान

यस महासन्धिको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै विवाद देखा परे सम्बन्धित देशले आ-आफ्नो कुटनीतिक प्रक्रिया मार्फत सहमतिमा समाधान गर्न सक्छन् ।

धारा १२

अन्य सम्झौता अनुसारका दायित्व

पक्षराज्य पनि पक्ष रहेको अर्को कुनै सम्झौतामा गरिएको प्रावधानलाई यो महासन्धिले कुनै प्रभाव पार्दैन ।

धारा १३

भाषा

यस महासन्धि अनुसार जानकारी आदानप्रदान गर्दा वा सञ्चार गर्दा अंग्रेजी भाषाको प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

धारा १४

संशोधन

आवश्यकता भएको खण्डमा यस महासन्धि आपसी सहमतिमा संशोधन गर्न सकिनेछ ।

धारा १५

लागू हुने

१. यस महासन्धिमा विमस्टेकका सदस्यहरूले हस्ताक्षर गर्नुपर्नेछ र विमस्टेक सदस्यहरूले हस्ताक्षर गरेपछि लागू हुनेछ ।
२. कुनै राज्य पक्षले चाहेमा कुनै पनि समयमा यस महासन्धिबाट बाहिरिन सक्नेछ । यसको लागि महासन्धिबाट बाहिरिन खोज्नुको कारण सहित ६ महिना अघि नै लिखित जानकारी गराउनु पर्छ । जानकारी गराएको समयावधि सकिने वित्तिकै यो महासन्धिले उक्त पक्षलाई कुनै प्रभाव पार्ने छैन ।

सम्बन्धित देशका सरकारबाट अख्तियारी पाएका हस्ताक्षरकर्ताहरूले यस महासन्धिमा हस्ताक्षर गरेका छन् ।

सन् २००९ को डिसेम्बर ११ मा म्यानमारको ने पि तोमा अंग्रेजी भाषामा आठ वटा
सक्कल प्रतिमा तयार पारिएको,

हस्ताक्षरकर्ता

जनवादी गणतन्त्र बंगलादेश सरकारको तर्फबाट

डा. दीपु मोनी

विदेशमन्त्री, बंगलादेश

भुटान सरकारको तर्फबाट

योङ्पो उग्येन छिरिङ

विदेशमन्त्री, भुटान

भारत सरकारको तर्फबाट

एस एम कृष्णा

विदेश मन्त्री, भारत

म्यानमार सरकारको तर्फबाट

यू न्यान वीन

विदेशमन्त्री, म्यानमार

नेपाल सरकारको तर्फबाट

सुजाता कोइराला

उपप्रधान तथा परराष्ट्र मन्त्री, नेपाल

प्रजातान्त्रिक गणतन्त्र श्रीलंका सरकारको तर्फबाट

रोहिचा बोगोलागेमा

विदेशमन्त्री, श्रीलंका

थाइल्याण्ड सरकारको तर्फबाट

कासित पिरोम्या

विदेशमन्त्री, थाइल्याण्ड

संघीय संसद सचिवालय